Dosarul: nr. 2a-3246/23 Judecător: Suvac Sergiu
2-23120662-02-2a-21082023-1

20 februarie 2024 mun. *****

Opinia separată

*a judecătorului Curții de Apel *****, **Nelea Budăi,** pe marginea examinării cererii de apel declarată de Enachi Galina împotriva hotărârii Judecătoriei *****, sediul Centru din 10 martie 2023, adoptată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Enachi Galina împotriva Ministerului Finanțelor al RM, Ministerului Justiției al RM și Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu privire la aplicarea mecanismului compensatoriu prin compensarea pecuniară pentru deținerea persoanei contrar art. 3 CEDO, prin compensarea cheltuielilor suportate în vederea restabilirii sănătății, pentru cheltuielile suportate în legătură cu întreținerea persoanei în primul an de aflare în arest, prin compensarea prejudiciului moral cauzat,*

La 05 mai 2020, Enachi Galina s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor al RM, Ministerului Justiției al RM și Administrației Naționale a Penitenciarelor cu privire la stabilirea numărului de zile rămase după reducerea din pedeapsă pentru care poate fi exercitată acțiunea civilă, aplicarea mecanismului compensatoriu prin compensarea pecuniară pentru deținerea persoanei contrar art. 3 CEDO, prin compensarea cheltuielilor suportate în vederea restabilirii sănătății, pentru cheltuielile suportate în legătură cu întreținerea persoanei în primul an de aflare în arest.

Prin hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 10 martie 2023, acțiunea depusă de Enachi Galina, s-a admis parțial și s-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Galinei Enachi suma de 7 900 (șapte mii nouă sute) lei cu titlu de despăgubire pentru 79 zile în care persoana a suferit încălcarea condițiilor de detenție, contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul Galinei Enachi suma de 245 (două sute patruzeci și cinci) lei pentru cheltuielile suportate în legătură cu legalizarea copiilor de pe înscrisuri. În rest, pretențiile cu privire la aplicarea mecanismului compensatoriu prin compensarea pecuniară pentru deținerea persoanei contrar art. 3 CEDO, prin compensarea cheltuielilor suportate în vederea

restabilirii sănătății, pentru cheltuielile suportate în legătură cu întreținerea persoanei în primul an de aflare în arest, prin compensarea prejudiciului moral cauzat, precum și încasarea cheltuielilor de judecată, se resping ca fiind neîntemeiate.

La 06 aprilie 2023 Enachi Galina reprezentată de fiica Aliona Sviderscaia a depus cerere de apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Chșinău din 10 martie 2023, solicitând casarea parțială a acesteia cu emiterea unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea depusă de reclamanta.

Prin decizia Curții de Apel ***** din 20 februarie 2024, a fost admis apelul declarat de avocatul Enachi Galina. S-a casat hotărârea Judecătoriei ***** sediul Centru din 10 martie 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Enachi Galina împotriva Ministerului Finanțelor al RM, Ministerului Justiției al RM și Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu privire la aplicarea mecanismului compensatoriu prin compensarea pecuniară pentru deținerea persoanei contrar art. 3 CEDO, prin compensarea cheltuielilor suportate în vederea restabilirii sănătății, pentru cheltuielile suportate în legătură cu întreținerea persoanei în primul an de aflare în arest, prin compensarea prejudiciului moral cauzat și se mite o încheiere potrivit căreia. S-a încetat procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Enachi Galina împotriva Ministerului Finanțelor al RM, Ministerului Justiției al RM și Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu privire la aplicarea mecanismului compensatoriu prin compensarea pecuniară pentru deținerea persoanei contrar art. 3 CEDO, prin compensarea cheltuielilor suportate în vederea restabilirii sănătății, pentru cheltuielile suportate în legătură cu întreținerea persoanei în primul an de aflare în arest, prin compensarea prejudiciului moral cauzat, pe motiv că cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Menționez că nu sunt de acord cu soluția adoptată în cauza respectivă de către Colegiu, consider că urma a fi respinsă cererea de apel depusă de Enachi Galina și menținută hotărârea Judecătoriei ***** (sediul Centru) din 10 martie 2023, or, soluția instanței de fond este una corectă, rezultată din aprecierea corectă a materialului probator şi interpretarea justă a normelor de drept material.

Astfel, dreptul persoanei de a se adresa justiției este o condiție *sine qua non* în asigurarea eficienței exercitării drepturilor și libertăților sale. Pentru a concretiza și a conferi plenitudine dreptului de acces liber la justiție, legiuitorul dezvoltă normele constituționale în legile organice. Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, constituie elemente ale dreptului procesual civil și dau naștere nemijlocit drepturilor și libertăților omului în procesul civil.

În acest sens, art. 20 alin. (1) și (2) din Constituție garantează că, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești

competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nicio lege nu poate îngrădi accesul la justiție, garantând astfel accesul liber la justiție și asigurând, în același timp, unitatea reglementărilor constituționale și legislative.

La fel, menționez că o garanție a dreptului de acces liber la justiție este prevăzut la art. 5 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Această garanție este suplimentar asigurată prin cea inclusă în art. 12 alin. (3) din Codul de procedură civilă, care indică, că în cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare.

De asemenea, țin să remarc că la examinarea cauzelor în care se invocă violarea prevederilor Convenției, se va ține cont de jurisprudența Curţii Europene, atât în cauzele examinate împotriva Republicii Moldova, cât şi în alte cauze adresate împotriva altor state. Totodată, atunci cînd compensarea prejudiciilor pentru violarea prevederilor Convenției nu cade sub incidența nici unei Legi naționale, judecătorii vor soluționa cauza aplicând direct prevederile Convenției şi jurisprudența Curţii Europene a Drepturilor Omului. Examinând acțiunea privind violarea art. 3 din Convenție, se va stabili dacă a avut loc o violare a Convenției (aspectul cu privire la fondul cauzei) şi, în cazul în care se constată că a avut loc o violare, se vor acorda compensațiile justificate în raport cu circumstanțele individuale în speță (aspectul reparației echitabile).

Consider că instanța de fond corect a examinat pretențiile înaintate prin prisma normelor ce prevăd recuperarea prejudiciului cauzat, fiind eronate argumentele cu trimitere la art. 473^1 din Codul de procedură penală, norma menționată nefiind aplicabilă litigiului, iar în consecință eronată este soluția de încetare a procesului deoarece acțiunea nu poate fi examinată în procedură civilă.

Reieșind din cele expuse îmi exprim dezacordul cu soluția adoptată de colegiu pe marginea soluționării problemelor expuse mai sus.

Judecătorul **Nelea Budăi**